

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

СИГУРНОСТ
ВСЕКИ ДЕН

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А

☎ +359 (0) 2 915 98 20, +359 (0) 2 954 95 93, www.babh.government.bg

Доклад на EFSA за разпространението на зоонози, зоонозни агенти и възникване на хранителни епидемии през 2011 г.

EU summary report on zoonoses, zoonotic agents and food-borne outbreaks, 2011, EFSA Journal 2013, 11, (4): 3129, Brucella, 134- 146.

Бруцелоза по хората и животните

Бруцелозата е инфекциозна болест, причинявана от няколко вида бруцели: *Brucella melitensis* - бруцелоза по овцете и козите, *B. abortus* - бруцелоза по говедата, *B. suis* - бруцелоза по свинете, *B. canis* - бруцелоза по кучетата и *B. celi* - бруцелоза по морските животни. От шестте вида бруцели *B. melitensis* има най-голяма вирулентност за човека и е разпространена в няколко страни на ЕС в Средиземноморския регион.

Бруцелоза при хората. В 10 страни членки - Кипър, Чехия, Естония, Финландия, Унгария, Латвия, Литва, Малта, Полша и Словакия не са обявени случаи на бруцелоза. В останалите страни са регистрирани 352 случая /0,07 случая на 100 000 население/. В България са регистрирани два случая. Има намаления на случаите със 7,3% в сравнение с 2010 г. Както и в предишните години страни официално свободни от бруцелоза по овцете и козите и бруцелоза по говедата обявяват много по-малко случаи в сравнение със страни без такъв статут - Гърция, Португалия и Испания. В тези три страни са регистрирани 63,9% от общия брой на потвърдените случаи. Най-висока заболеваемост е установена в **Гърция** и Португалия, съответно 0,81 и 0,71 случая на 100 000 население. Повечето от заразените хора в страни, официално свободни от бруцелоза, са инфектирани по време на посещение на други страни. Има статистически значимо намаление на случаите при хората за периода 2007-2011 г. По-големият брой случаи през 2008 г. се дължи на голяма епидемия в Гърция - засегнати са 98 човека. Източник на инфекция е неузряло /меко/ сирене. За този петгодишен период има значително намаление на случаите в Испания и Португалия. Около 66% от заразените хора в ЕС са хоспитализирани. Регистриран е един смъртен случай в Португалия. По отношение на видовата структура на етиологичния агент е правено изследване на 125

от общо 352 заразени човека - 60,8% са *B. melitensis*, 17,6% - *B. abortus* и 17,6% - други видове бруцели. Няма случаи на заразяване с *B. suis*.

Бруцелоза при животните. *Brucella abortus*. По отношение на *B. abortus* за периода 2005-2011 г. има тенденция за силно намаление на заразените стада в ЕС - 0,05% през 2011 г. Тази тенденция се отбелязва както при официално свободните от този вид бруцелоза държави, така и при държавите, които нямат такъв статут, съгласно Директива 64/432/ЕЕС. В официално несвободните от бруцелоза по говедата държави членки от 1 351 383 стада 0,11% са заразени. **В Гърция са установени 264 заразени стада, а през 2010 г. - 250**, в Испания 135, в Италия 898, в Обединеното кралство - 25. В останалите официално несвободни от бруцелоза по говедата държави членки - **България, Унгария, Латвия, Литва, Малта и Румъния не са установени заразени стада.**

***Brucella melitensis*.** През 2011 г. 18 държави-членки /вкл. Румъния/ са официално свободни от този вид бруцелоза. В тези страни са изследвани 753 501 стада. Във Франция такъв статут имат 64 департамента, а в Италия девет провинции и 12 региона. В 8 официално несвободни от бруцелоза по овцете и козите страни са изследвани 675 458 стада, от които 0,36% са заразени. **В България не са установени случаи на *B. melitensis* при животни. В сравнение с 2010 г. има леко намаление на индикаторите /процент на положителните стада спрямо съществуващите стада и процент на положителните стада спрямо изследваните стада - Виж Приложение/.** Това се отнася за Италия и Испания, а в Португалия има леко повишение на броя на заразените стада. **В Гърция също има леко повишение - 0,25% в сравнение с 2010 г. - 0,20%** заразени стада. Лош показател е, че в тази страна през 2011 г. са изследвани само 1209 от общо 26 097 стада, от които 5,38% са положителни, т.е ако бяха изследвани всички или повечето стада, щеше да се разкрие истинското положение в тази съседна на България страна.

През 2006 г. след като бяхме 45 години свободни от бруцелоза по овцете и козите, чрез кози от Гърция тази зооноза проникна и у нас. През юни 2006 г. у нас бяха установени епизоотични огнища на бруцелоза по овцете и козите в гр. Златоград и с. Старцево, Смолянска област, а през м. октомври – в гр. Стралджа, Ямболска област. През 2007 г. възникнаха епизоотични огнища в 11 населени места на Хасковска област и по едно в Старозагорска и Ямболска област /Карта/. След установяване на болестта, НВМС предприе мерки съгласно действащото законодателство на ЕС (“Наредба № 52 от 28.04.2006 г. за здравните изисквания към овце и кози при придвижването или транспортирането им между Република България и държавите членки на ЕС (ДВ, бр. 52 от 27.06.2006 г.), хармонизирана с Директива на Съвета 91/68/ЕЕС. До края на 2008 г. бяха унищожени 496 кози, 117 овце и 7 говеда в засегнатите населени места.

Гърция е разделена на две зони, в които се прилагат различни мерки за контрол. На повечето от островите, където превалентността на бруцелозата е ниска, се прилагат мерки за ерадикация - клане на положителните животни. На

останалата по-голяма част от територията на Гърция /вкл. островите Лезвос и Лерос и граничните с България провинции/, където заразеността е висока, се прилага масова ваксинация с ваксина REV- 1. През 2011 г. са ваксинирани 912 790 овце и кози в 23 080 стада. С такава ваксина се ваксинирани и говедата отглеждани на свободна паша - 9 363 говеда в 777 стада.

От тази информация на EFSA от най-голямо значение за България е анализът на епизоотичната обстановка в Гърция, където през 2011 г. са установени 100 заразени човека /най-много в сравнение с другите държавите членки/, 264 заразени *B. abortus* стада говеда и 64 заразени с *B. melitensis* стада овце и кози. Обстановката в тази страна е неясна, поради това, че са изследвани само около 6% от наличните стада овце и кози и поради масовата ваксинация на всички овце и кози и говедата на свободна паша с REV 1.

Карта за разпространението на бруцелозата по овцете и козите в България през 2006- 2008 г.

Приложение

Индикатори за тенденциите при бруцелозата по говедата, козите и овцете, използвани при анализ на данните за ЕС

В годишните анализи на зоонозите, зоонозните агенти и хранителните епидемии в Европейския съюз (ЕС) от 2005 г. се използват два основни индикатора за епизоотологичните тенденции при бруцелозата по говедата, козите и овцете. Тези индикатори оценяват годишните тенденции в ЕС и допълват данните за отделните

държави-членки (ДЧ). Характерно за тези показатели е, че се отнасят за стада, а не за отделните животни.

Първият индикатор е „% заразени/положителни стада“. Той се намира като се раздели броя на заразените стада (или броя на положителните стада) на броя на стадата в страната. Този индикатор дава представа за ситуацията в цялата държава през годината.

Вторият индикатор е „% положителни от изследваните стада“. Той се намира, като се раздели броя на положителните стада на броя на изследваните. Този индикатор дава по-прецизна оценка за резултатите от изследването, и също представлява оценка за превалентността на заболяването в стадата през годината.

При изчисляване на тези индикатори се използват следните понятия:

- Заразени стада са всички стада, които не са официално свободни от бруцелоза в края на периода на докладване. Тази стойност обобщава резултатите от различни дейности (нотифициране на клиничните случаи, рутинни изследвания, месопреглед, последващи разследвания и проследяване).
- Положителни стада са стада с поне едно положително животно през годината на докладване.

От стойностите на двата показателя може да се определи каква част от стадата са били обхванати от изследването за бруцелоза по говедата. Когато стойностите съвпадат това означава, че са обхванати 100% от стадата.

29.4.2013 г.

Изготвили:

доц. д-р Бойко Ликов

Добриня Петкова